

HIGHLIGHTS NETWERKDAG 23/6

Op 25 april schreef Vluchtelingenwerk Vlaanderen samen met andere organisaties een [open brief aan minister Homans](#) over de huisvestingsproblemen waar vluchtelingen mee te kampen krijgen.

De obstakels en noden die we in onze brief aanhaalden, kwamen opnieuw duidelijk naar boven op onze netwerkdag 'Erkende vluchtelingen en huisvesting' van 23 juni 2016. Die informatie nemen we ook mee in ons beleidswerk.

We zetten graag enkele conclusies op een rijtje.

1. Er is een tekort aan kwalitatieve en betaalbare huurwoningen op de private huisvestingsmarkt.

De verschillende provincies presenteerden enkele goede praktijken uit hun regio. Ondanks heel wat goede initiatieven en veel inspanningen, stelt iedereen vast dat het huidige woningaanbod absoluut niet beantwoordt aan de grote vraag.

De grote uitstroom van erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden uit de asielopvang leidt voor velen tot slechte woonomstandigheden (huisjesmelkerij) of dakloosheid. Aan de vertegenwoordigers van de provincies werd gevraagd of ze een noodplan hebben uitgewerkt voor de erkende vluchtelingen die tijdens en na de zomer op straat zouden belanden door het tekort aan huurwoningen.

De provinciebesturen hebben echter geen bevoegdheid meer wat welzijn betreft. Wel menen ze dat het een collectieve verantwoordelijkheid is om ervoor te zorgen dat niemand op straat terecht komt, noch erkende vluchtelingen, noch andere kwetsbare huurders. Ze gaan ervan uit dat de CAW's en andere organisaties noodopvang, winteropvang en daklozenopvang voorzien voor de mensen in nood.

Annemie Loos van CAW De Kempen reageerde als volgt: *“Vanuit CAW De Kempen zien wij ook de vluchtelingenthematiek als een hefboom voor dakloosheid. Het is fijn dat men naar de CAW's kijkt om oplossingen te bieden, maar ik moet zeggen dat de noodcapaciteit van de Kempen nu al volledig verzadigd is. De mensen komen massaal naar onze wooninfopunten. Wij vissen met z'n allen in dezelfde vijver van betaalbare huurwoningen. **Ik wil dan ook de noodkreet brengen dat er woningen moeten komen, nu, op korte termijn.***

Bovendien zijn wij erkend voor één jaar. Dit project loopt af in december 2016. Ik hoop, samen met mijn medewerkers, dat we kunnen blijven verder werken. Mensen komen vanaf nu uit de asielopvang. De instroom is gedaald, maar de uitstroom is groot. Daarom hier een noodkreet voor de mensen, en vanuit de CAW's. “

2. Inschrijven voor een sociale woning met een vluchtelingenattest of de positieve beslissingsbrief van het CGVS.

Erkende vluchtelingen en subsidiair beschermden kunnen zich inschrijven bij een sociaal verhuurkantoor (SVK) of een sociale huisvestingsmaatschappij (SHM) met het vluchtelingenattest of de positieve beslissing van het CGVS. Er zijn signalen dat sommige kantoren een erkende vluchteling of subsidiair beschermde pas wilde inschrijven van zodra die geregistreerd staat in het vreemdelingenregister en over een verblijfskaart beschikt (elektronische B-kaart of A-kaart). **De raadgever Wonen van het kabinet van minister Homans bevestigt dat het vluchtelingenattest en de brief met de positieve beslissing van het CGVS voldoende zijn voor een inschrijving bij een SVK/SHM.**

3. Er is nood aan innovatieve oplossingen om de woningnood snel aan te pakken. Voor deze vernieuwende projecten is een aangepast regelgevend kader nodig.

In de werkgroep “Woningnood – mogelijke oplossingen voor het creëren van extra woningen” werden enkele innovatieve ideeën gepresenteerd. Het out-of-the-box denken en werken inspireerden de deelnemers. De twee projecten die werden voorgesteld, “Tiny Houses” en “Collectief Goed cvba/so”, getuigden allebei dat ze op heel wat ingewikkelde regels botsen, waardoor ze soms de moed dreigen te verliezen. De huidige regelgeving is niet aangepast aan vernieuwende projecten. Regelgeving aanpassen kost tijd, en voor regels zijn er redenen. De woonnood wordt echter steeds acuter. **Er is nood aan experimenteeruimte voor innoverende projecten om deze woonnood aan te pakken, binnen een kader dat werd goedgekeurd door de overheid.**

4. Er is nood aan coördinatie op bovenlokaal niveau

Het aanbod naar ondersteuning in de huisvestingszoektocht voor erkende vluchtelingen is erg verschillend van gemeente tot gemeente. Het is onduidelijk wie hiervoor bevoegd is, en er is geen bovenlokale coördinatie voor dit thema. Erkende vluchtelingen botsen dan ook op heel wat onduidelijkheid en inefficiëntie wanneer zij op zoek gaan naar een woning. Er is een betere afstemming en coördinatie nodig op de verschillende beleidsniveaus om deze zoektocht op een efficiënte manier te laten verlopen.

Deze nood werd bevestigd door Lydia Ettema van Rode Kruis-Vlaanderen: “Rode Kruis-Vlaanderen merkt dat de coördinatie een groot probleem is. Wie coördineert nu eigenlijk het thema huisvesting?”.

Ook CAW Limburg onderschrijft het gebrek aan coördinatie: “Die coördinatie is inderdaad een heel groot probleem, ook in Limburg. Als CAW nemen we een heel klein stukje van die coördinatie op ons, voor zover dat binnen onze opdracht past. We kunnen zeker niet het globale pakket wonen coördineren, want dat ligt niet binnen onze opdracht. We proberen de twee terreinen die binnen onze opdracht liggen als CAW, namelijk welzijn en huisvesting, wat te coördineren. Wij hadden gehoopt dat het Agentschap Inburgering en Integratie meer coördinerende taken zou opnemen, maar dat is blijkbaar niet meer hun opdracht. Wel biedt het Agentschap heel wat ondersteuning en werken we goed samen. Toch blijft algemene coördinatie een probleem, ook in Limburg.”(Linda Langenaeken, CAW Limburg)

5. Huisvesting is belangrijk voor integratie, maar contact krijgen met Belgen blijft moeilijk.

Robin Vandevoordt is socioloog en werkt aan een doctoraat over solidariteit met Syrische vluchtelingen aan de Universiteit Antwerpen. Voor een deel van zijn onderzoek voerde hij 39 diepte-interviews met Syrische vluchtelingen over hun ervaringen in België.

“Het belang van huisvesting voor integratie is enorm. Geen goede woning vinden houdt eigenlijk alles tegen. De taal leren, een toekomstplan uitwerken, een netwerk opbouwen, tot rust komen, ... Dit staat allemaal stil zolang er geen goede huisvesting is.

Vluchtelingen willen graag bevriend worden met Belgen, maar dat is niet gemakkelijk. Ze zijn heel erg blij met vriendelijke en behulpzame mensen op straat of in de winkel. Maar écht contact leggen, échte vrienden leren kennen, dat lukt eigenlijk maar weinigen van de mensen die ik gesproken heb. Voor hen lijken Belgen vaak gesloten. Dat ligt niet alleen aan hoe we met elkaar omgaan, maar ook aan de manier waarop sociaal contact georganiseerd is, namelijk in gesloten vriendengroepen. Het is niet zo eenvoudig om binnen te geraken. Vaak wordt sociaal contact ook georganiseerd in formelere netwerken, zoals hobbyverenigingen, sportclubs of buurtwerkingen. Nieuwkomers verwachten meer spontaan contact. Ze missen wat ze noemen “the Arab way of life”. Gewoon rondrijden of rondhangen op straat, en op die manier mensen leren kennen op een heel spontane en open manier.

In sommige dorpen en steden, bijvoorbeeld in Antwerpen en in West-Vlaanderen, blijkt het bijzonder moeilijk om contact te leggen met de lokale bevolking. Ik sprak een man in een dorp in West-Vlaanderen die vertelde: ‘Ik ben er nu zeven maanden, en ik heb contact proberen te maken met Belgen. Maar als ik oogcontact probeerde te maken, dan keken ze weg. Als ik hen aansprak, dan liepen ze in een boog om mij heen.’ Die man sprak geen Nederlands en enkel Engels op dat moment, maar dan nog. Het is een beetje een mysterie.

Wanneer het wel lukt om contact te leggen, dan is het vaak via één invloedrijk persoon die wel een goed contact heeft met Belgen, en hen introduceert in zijn/haar eigen sociaal leven of kring. Dat zorgt er voor dat ze niet alleen andere mensen leren kennen, maar ook veel meer leren over Belgische omgangsvormen en gewoonten dan dat ze ooit in een inburgeringscursus te horen krijgen. Mensen die contacten leggen voelen impliciet beter aan hoe het werkt. Het zijn mensen die sneller in het verenigingsleven stappen, omdat ze begrijpen dat ze zo makkelijker verbinding maken. Ze zijn ook vaak beter geïnformeerd, ze kunnen iets terugdoen, er is een gelijkheidsrelatie. Ze voelen zich algemeen meer thuis.”

6. Onderschat de rol van een makelaar niet

In één van de werkgroepen werd dieper ingegaan op het sensibiliseren van huiseigenaars om te verhuren aan erkende vluchtelingen. Unia gaf tips over hoe je discriminatie door verhuurders kan vermijden: goede informatie over het statuut van de kandidaat-huurder, een goed voorkomen en de begeleiding door een vrijwilliger die uitleg kan geven aan de verhuurder.

Meral Özcan, geëngageerde vastgoedmakelaar, lichtte de belangrijke rol van de makelaar toe. Een makelaar is meer dan een tussenpersoon en heeft ook invloed op de eigenaar. Het is dan ook interessant om de makelaar goed te informeren over wie de doelgroep is, en hoe het OCMW werkt. De makelaar kan op zijn beurt de verhuurder sensibiliseren. Een samenwerkingsverband tussen de makelaar en het OCMW kan de zoektocht naar huisvesting faciliteren.